

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum hæc sit vera, Pater est principium totius Deitatis. disput. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

14 Neque D. Thomas in hoc art. querit an Patri conveniat ut sit hoc modo principium ad extra, sed utrum conveniat ei ut sit principium ad intra.

Pater est principium filij & spiritus sancti.

Conclusio affirmat, estque de fide. Pater ex Concilio Lugdunensi cap. Fidei, de sum. Trinitate & fide Catholica, lib. 6. Vbi definitur, Patrem & Filium esse unicum principium Spiritus sancti. Idem definitur in Concilio Florentino in literis sanctæ unionis in decreto de processione Spiritus sancti. Probari etiam potest, quoniam, ut ad præcedens Physicorum ex Aristotele 5. Metaph. c. 1. explicauimus: Principium est id unde aliquid est, fit, aut cognoscitur: cui ergo Filius sit ex Patre æterno, iuxta illud Ioan. 15. Cum uenerit paracletus, quem ego mittam uobis à Patre, Spiritum ueritatis qui à Patre procedit, & illud symboli: Qui ex Patre Filioque procedit, consequens est, ut Pater principium sit Filij & Spiritus sancti. Idem docet Augustinus 5. de Trinitate cap. 14.

Principium quid.

Quæstio de principij analogia.

Querit aliquis, utrum principium dictum de Patre æterno comparatione Filij, & de Patre & Filio, in ratione spiratoris comparatione Spiritus sancti, & de Deo, quatenus Deus est, comparatione creaturarum, quarum est principium efficiens, sit uniuocum, an analogum. D. Thomas, Scotus, Durandus, Capreolus & plerique, alij in 1. d. 39. conueniunt, dicentes esse analogum. Ratio est, quoniam ratio principij Dei ad creaturas, est rationis, relationes uero principij, quæ sunt in Patre comparatione Filij, & in Patre & Filio comparatione Spiritus sancti, cum non sint aliud, quam paternitas & spiratio actiua, sunt reales: nihil autem uniuocum potest esse commune enti reali & rationis.

Principium dici principij de patre & filio ut sunt principij ad intra.

Durandus affirmat, principium principalius dici de Deo comparatione creaturarum, quam de Patre comparatione Filij, & de Patre & Filio comparatione Spiritus sancti. Contrarium existimo esse uerum, idemque aperte sentire uideatur D. Thomas art. sequenti ad quartum. Possuntque argumentari aduersus Durandum, quoniam si aliqua esset ratio: quare principalius diceretur de Deo comparatione creaturarum, maximè esset, quia principium magis proprie diceretur comparatione rei essentialiter distinctæ, id tamen est falsum: quandoquidem Pater, ut est principium Filij, siue creati siue increati, principalius dicitur de Patre æterno, a quo, ut habetur ad Ephel. 3. omnis paternitas in celo, & in terra nominatur, quam de patre creato: cum tamen pater creatus producat filium à se distinctum essentialiter. Pater uero æternus minime. Legitur Dionium Thomam in responsione ad quartum citata.

DISPUTATIO II.

Utrum hæc sit uera, Pater est principium totius Deitatis.

Pars affirmans uideatur.

Patrem affirmantem suadent primò, autoritas Augustini 4. de Trinitate cap. 20. hoc loco in argumento, sed contra relata à Dino Thoma, ubi eam expressè affirmat. Gregorius etiam Nazianzenus in quodam sermone de statu Episcopali ait, Patrem esse causam, id est, principium diuinitatis. Secundo, quia Dionysius 2. de diuinis nominibus ante eos dixit, solum Patrem fontem esse celestis diuinitatis. Et paulò inferius subiugit: A diuinis Scripturis accepimus, Patrem esse ut ita dicam fontaneam diuinitatem: lesam autem, & Spiritum sanctum secundam

A diuinitatis si ita fas est loqui, gemmas, seu germina à Deo procedentia, & quasi flores, ac lumina. Quæ auerunt hæc sint, nec dici, nec cogitari potest. Hæc Dionysius. Et de Cœlesti Hierarchia c. 1. Pater, inquit, diuinitatis fons atque principium. Tertio, quia in Concilio Toletano 6. c. 1. habetur: Credimus Patrem ingenitum, fontemque & origine totius diuinitatis. Idem habetur in Concilio Tolet. 11. in processione fidei.

Pars uero, quæ negat, suaderi potest. Primò, quoniam si Pater esset principium Deitatis, Deitas procederet à Patre: quod tamen damnatum est in Concilio Lateranensi cap. Damnamus, de summa Trinitate & fide Catholica. Secundo, quia si Pater esset principium totius Deitatis, esset principium sui: quandoquidem Pater est aliquid Deitatis, id quod nulla ratione esse potest.

Ad hoc dubium dicendum est, propositionem illam non esse admodum propriam, ut argumenta, quæ in partem negantem sunt proposita, satis persuadent: prolatam tamen esse ab Augustino & ab alijs Patribus, & Concilijs in hanc sententiam. Est principium totius Deitatis, id est, Filij, & Spiritus sancti, in quibus est tota Deitas, aut quibus totam communicat Deitatem: uel est principium cæterarum personarum, quæ secum sunt in Deitate. Atque hunc sensum satis exprimit Concilium Toletanum undecimum, dicens: Et Patrem quidem ingenitum profitemur: ipse enim à nullo origine duci, ex quo & Filius natus sit, & Spiritus sanctus processionem accipit: fons ergo, & origo totius diuinitatis ipse est. Hæc Concilium Toletanum undecimum. Iuxta quam expositionem cessant argumenta, quæ in partem negantem proposita sunt.

C Ad hoc dubium dicendum est, propositionem illam non esse admodum propriam, ut argumenta, quæ in partem negantem sunt proposita, satis persuadent: prolatam tamen esse ab Augustino & ab alijs Patribus, & Concilijs in hanc sententiam. Est principium totius Deitatis, id est, Filij, & Spiritus sancti, in quibus est tota Deitas, aut quibus totam communicat Deitatem: uel est principium cæterarum personarum, quæ secum sunt in Deitate. Atque hunc sensum satis exprimit Concilium Toletanum undecimum, dicens: Et Patrem quidem ingenitum profitemur: ipse enim à nullo origine duci, ex quo & Filius natus sit, & Spiritus sanctus processionem accipit: fons ergo, & origo totius diuinitatis ipse est. Hæc Concilium Toletanum undecimum. Iuxta quam expositionem cessant argumenta, quæ in partem negantem proposita sunt.

DISPUTATIO III.

Utrum concedendum sit, Patrem esse causam Filij & Spiritus sancti.

Quæstio hæc excitatur circa responsonem ad primum D. Thomæ. Pars, quæ affirmat, suaderi potest. Primò, quoniam Damascenus lib. 1. fidei orthodoxæ c. 9. & 11. Gregorius Nazianzenus sermone disp. precedente citato, alijque Doctores Græci, indifferenter appellant Patrem causam & principium Filij atque Spiritus sancti, quod non reprobat Concilium Florentinum in literis sanctæ unionis in decreto de processione Spiritus sancti, ubi hæc habetur: Declarantes quod id, quod sancti Doctores & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur, Filium quoque esse, secundum Græcos quidem, causam: secundum Latinos uero, principium Spiritus sancti, sicut & Patrem.

Secundo, quoniam Augustinus 7. de Trinitate c. 1. de Patre loquens, ait, Id quod est causa illi ut sit, est causa ut sapiens sit. Et lib. 53. quæstionum q. 15. Quod omnium rerum, inquit, causa est, etiam sua sapientia causa est. Et q. 16. addit: Sempiterna sapientia sua causa est sempiterna. Hieronymus quoque super illud ad Ephelios 3. Ex quo omnis paternitas, sic loquitur de Deo, Sui origo est, suæque causa subistentiæ.

Pars nihilominus quæ negat, probari potest. Primò, quoniam Pater in nullo genere causæ est causa Filij, aut Pater & Filius Spiritus sancti: ergo neque concedendum est Patrem esse causam Filij, neque Patrem, & Filium esse causam Spiritus sancti. Consequentia est manifesta, antecedens uero probatur, quia in primis non sunt causa in genere

Pars neg. probatur.

Pars quæstio nis explicat.

Affirmans partis neg. Primam.

Partis neg. nis ratione.